

Jätteenkuljetusten kilpailutussuositukset

JÄTELA 8.9.2016 § 34

Valmistelija: jätehuoltokoordinaattori Satu Ala-Könni, p. 03 621 4194

Jätelautakunta Kolmenkierto on tähän asti hyväksynyt päätöksellään Kiertokapula Oy:n tekemät jätteenkuljetusurakoiden tarjouspyynnöt, sekä niihin liittyvät hankinnat. Jätelautakunnalla ei kuitenkaan ole juridista asemaa tehdä kilpailutus- tai hankintapäätöksiä, koska se ei jätehuoltoviranomaisena ole hankintayksikkö näissä asioissa. Jätehuollon operatiivinen vastuu on kunnalla, jolloin hankintapäätökset tekee hankintayksikkö (kunta tai Kiertokapula Oy). Näin ollen jätelautakunta ei enää jatkossa tee päätöksiä kilpailutuksista tai hankinnoista, jotka koskevat jätehuollon operatiivista puolta.

Korkeimman hallinto-oikeuden vahvistamassa jätelautakunnan kuljetusjärjestelmäpäätöksessä (10.10.2013 § 51) todetaan, että jätteenkuljetusten kilpailuttaminen toteutetaan jätehuoltoviranomaisen myöhemmin antaman päätöksen ehtojen mukaisesti. Lautakunta esittää kantansa kilpailutuksen ehtoihin tällä päätöksellä.

Kilpailutuksen ehdot

Jätelautakunta katsoo, että Kiertokapulan ja kuntien tulee huolehtia erikokoisten jätteenkuljetusyriytysten mahdollisuuksista osallistua ja voittaa tarjouskilpailuja. Näin pyritään varmistamaan se, että Kolmenkierron alueella on kilpailutukseen osallistuvia yrityksiä myös pidemmällä aikavälillä. Tämä tapahtuu kiinnittämällä huomiota muun muassa lautakunnan esittämiin ehtoihin. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kilpailutus mahdollistaa myös uusien yritysten tulon markkinoille, mikä ei ollut käytännössä mahdollista kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.

Jätelautakunnan ehdoista voidaan kuitenkin poiketa, jos se kunnan ja kuntalaisten etu huomioon ottaen on tarpeen. Jätelautakunnan asettamien ehtojen toteutumista on kuitenkin vakavasti tarkasteltava kilpailutusprosessin aikana, jotta kaikilla jätelautakunnan alueella toimivilla yrittäjillä olisi mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuihin ja voittaa urakoita.

Jätelautakunta seuraa toimialueellaan tapahtuvaa jätteenkuljetuksen kilpailutusta ja hankintoja. Näitä koskevat päätökset on toimitettava lautakunnalle tiedoksi.

Jätelautakunta Kolmenkierron alueella jätteenkuljetuksen urakoita kilpailutettaessa ja hankittaessa on noudatettava seuraavia ehtoja:

1. Kokonaistarjousharkinta

Kokonaistarjouksen pyytäminen ja sen arvottaminen edullisempien osatarjouksien edelle heikentää pienempien yritysten mahdollisuuksia voittaa urakoita. Tulee harkita, voidaanko kokonaistarjouksen pyytämisestä kokonaan luopua, vai voitaisiinko kokonaistarjouksen valintaan liittää esimerkiksi jokin ehto, milloin voidaan valita osatarjoukset, vaikka niiden yhteenlaskettu kustannus olisikin isompi kuin kokonaistarjouksen.

2. Urakka-alueet

Urakka-alueiden muodostamisessa on tarkasteltava mahdollisuutta muodostaa alueet yli kuntarajojen. Uusien urakka-alueiden aikataulut tulisi sovittaa olemassa oleviin aikatauluihin. Naapurikuntien ja mahdollisten sopivien kuntarajojen ylittävien urakka-alueiden voimassa olevia urakka-aikoja tulisi tarkastella niin, että niitä voidaan tarpeen mukaan kilpailuttaa samaan aikaan.

Urakka-alueiden koossa tulee ottaa huomioon erikokoisten yritysten mahdollisuudet osallistua niistä kilpailemiseen. Tämä ei tarkoita sitä, että kaikki urakka-alueet tulee pilkkoa pieniksi vaan, että tarjouspyynnössä voisi mahdollisuuksien mukaan olla erikokoisia alueita.

3. Urakka-ajat

Urakka-aikojen pituuksia suunniteltaessa tulee ottaa huomioon ympäröivien alueiden urakkojen aikataulutus. Tarkoituksenmukaisinta olisi päästä tilanteeseen, jossa tarjouskilpailuja olisi tasaisin väliajoin tarjolla yrittäjille.

4. Kalustovaatimukset

Kalustovaatimuksissa tulee ottaa huomioon urakka-alueen koko ja laatu, sekä aiotun urakka-ajan kesto ja näiden perusteella muodostuva mahdollisuus investoida uuteen kalustoon, mikäli se on tarpeen. Tarvittaessa tulee harkita, voitaisiinko kaluston hankintaan antaa siirtymäaikaa, jotta kalustoinvestointeja voisi olla mahdollista tehdä vasta, kun on varmistunut, että voittaa jonkun urakan. Yritysten nykyisen kaluston laatu ja määrä olisi hyvä selvittää sopivassa yhteydessä.

5. Alihankinta

Aliurakoitsijoiden käytön mahdollistamiseen tulee kiinnittää huomiota. Nykyisen kilpailutuskäytännön mukaan mahdollinen aliurakoitsija tulee olla tiedossa jo tarjousvaiheessa. Tämä rajoittaa toisaalta tarjouskilpailuun osallistumista ja toisaalta aliurakoitsijaksi ryhtymistä. Mikäli aliurakoinnista ei voida sopia jälkeinpäin, se vaikeuttaa pienten yritysten toimintaa.

6. Hankintaklinikat

Hankintaklinikoita tulee järjestää yritysten tueksi ennen tarjouskilpailujen järjestämistä ainakin uusien alueiden siirtyessä kunnan järjestämään jäteenkuljetukseen.

Jätehuoltokoordinaattorin ehdotus: Jätelautakunta päättää hyväksyä ehdotuksen mukaiset kilpailutuksen ehdot, ja antaa ne tiedoksi toimialueensa kunnille sekä Kiertokapula Oy:lle.

Keskustelun kuluessa Petri Ojanen ehdotti asian palauttamista valmisteltavaksi. Ehdotusta kannatti Aimo Alho ja muut lautakunnan jäsenet hyväksyivät ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös: Jätelautakunta päätti palauttaa asian valmisteltavaksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen pidettiin tauko klo 18.56-19.09.

- - - -

JÄTELA 6.10.2016 § 43

Valmistelija: jätehuoltokoordinaattori Satu Ala-Könni, p. 03 621 4194

Jätelautakunta Kolmenkierto on tähän asti hyväksynyt päätöksellään Kiertokapula Oy:n tekemät jätteenkuljetusurakoiden tarjouspyynnöt, sekä niihin liittyvät hankinnat. Jätelautakunnalla ei kuitenkaan ole juridista asemaa tehdä kilpailutus- tai hankintapäätöksiä, koska se ei jätehuoltoviranomaisena ole hankintayksikkö näissä asioissa. Jätehuollon operatiivinen vastuu on kunnalla, jolloin hankintapäätökset tekee hankintayksikkö (kunta tai Kiertokapula Oy). Näin ollen jätelautakunta ei enää jatkossa tee päätöksiä kilpailutuksista tai hankinnoista, jotka koskevat jätehuollon operatiivista puolta.

Korkeimman hallinto-oikeuden vahvistamassa jätelautakunnan kuljetusjärjestelmäpäätöksessä (10.10.2013 § 51) todetaan, että jätteenkuljetusten kilpailuttaminen toteutetaan jätehuoltoviranomaisen myöhemmin antaman päätöksen ehtojen mukaisesti. Lautakunta esittää kantansa kilpailutuksen ehtoihin tällä päätöksellä.

Kilpailutussuositukset

Jätelautakunta katsoo, että Kiertokapulan ja kuntien tulee huolehtia erikokoisten jätteenkuljetusyritysten mahdollisuuksista osallistua ja voittaa tarjouskilpailuja. Näin pyritään varmistamaan se, että Kolmenkierron alueella on kilpailutukseen osallistuvia yrityksiä myös pidemmällä aikavälillä. Tämä tapahtuu kiinnittämällä huomiota muun muassa lautakunnan esittämiin suosituksiin. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kilpailutus mahdollistaa myös uusien yritysten tulon markkinoille, mikä ei ollut käytännössä mahdollista kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.

Jätelautakunnan esittämistä suosituksista voidaan kuitenkin poiketa, jos se kunnan ja kuntalaisten etu huomioon ottaen on tarpeen. Jätelautakunnan päätöksellään hyväksymiä suosituksia on kuitenkin vakavasti tarkasteltava kilpailutusprosessin aikana, jotta kaikilla jätelautakunnan alueella toimivilla yrittäjillä olisi mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuihin ja voittaa urakoita.

Jätelautakunta seuraa toimialueellaan tapahtuvaa jätteenkuljetuksen kilpailutusta ja hankintoja. Näitä koskevat päätökset on toimitettava lautakunnalle tiedoksi.

Jätelautakunta Kolmenkierron alueella jätteenkuljetuksen urakoita kilpailutettaessa ja hankittaessa on noudatettava seuraavia suosituksia:

1. Kokonaistarjousharkinta

Kokonaistarjouksen pyytäminen ja sen arvottaminen edullisempien osatarjouksien edelle heikentää pienempien yritysten mahdollisuuksia voittaa urakoita. Tulee harkita, voidaanko kokonaistarjouksen pyytämisestä kokonaan luopua, vai voitaisiinko kokonaistarjouksen valintaan liittää esimerkiksi jokin ehto, milloin voidaan valita osatarjoukset, vaikka niiden yhteenlaskettu kustannus olisikin isompi kuin kokonaistarjouksen.

2. Urakka-alueet

Urakka-alueiden muodostamisessa on tarkasteltava mahdollisuutta muodostaa alueet yli kuntarajojen. Uusien urakka-alueiden aikataulut tulisi sovittaa olemassa oleviin aikatauluihin. Naapurikuntien ja mahdollisten sopivien kuntarajojen ylittävien urakka-alueiden voimassa olevia urakka-aikoja tulisi tarkastella niin, että niitä voidaan tarpeen mukaan kilpailuttaa samaan aikaan.

Urakka-alueiden koossa tulee ottaa huomioon erikokoisten yritysten mahdollisuudet osallistua niistä kilpailemiseen. Tämä ei tarkoita sitä, että kaikki urakka-alueet tulee pilkkoa pieniksi vaan, että tarjouspyynnössä voisi mahdollisuuksien mukaan olla erikokoisia alueita.

3. Urakka-ajat

Urakka-aikojen pituuksia suunniteltaessa tulee ottaa huomioon ympäröivien alueiden urakkojen aikataulutus. Tarkoituksenmukaisinta olisi päästä tilanteeseen, jossa tarjouskilpailuja olisi tasaisin väliajoin tarjolla yrittäjille.

4. Kalustovaatimukset

Kalustovaatimuksissa tulee ottaa huomioon urakka-alueen koko ja laatu, sekä aiotun urakka-ajan kesto ja näiden perusteella muodostuva mahdollisuus investoida uuteen kalustoon, mikäli se on tarpeen. Tarvittaessa tulee harkita, voitaisiinko kaluston hankintaan antaa siirtymäaikaa, jotta kalustoinvestointeja voisi olla mahdollista tehdä vasta, kun on varmistunut, että voittaa jonkun urakan. Yritysten nykyisen kaluston laatu ja määrä olisi hyvä selvittää sopivassa yhteydessä.

5. Alihankinta

Aliurakoitsijoiden käytön mahdollistamiseen tulee kiinnittää huomiota. Nykyisen kilpailutuskäytännön mukaan mahdollinen aliurakoitsija tulee olla tiedossa jo tarjousvaiheessa. Tämä rajoittaa toisaalta tarjouskilpailuun osallistumista ja toisaalta aliurakoitsijaksi ryhtymistä. Mikäli aliurakoinnista ei voida sopia jälkeenpäin, se vaikeuttaa pienten yritysten toimintaa.

6. Hankintaklinikat

Hankintaklinikoita tulee järjestää yritysten tueksi ennen tarjouskilpailujen järjestämistä ainakin uusien alueiden siirtyessä kunnan järjestämään jäteenkuljetukseen.

Jätehuoltokoordinaattorin ehdotus: Jätelautakunta päättää hyväksyä ehdotuksen mukaiset kilpailutussuositukset, ja antaa ne tiedoksi toimialueensa kunnille sekä Kiertokapula Oy:lle.

Päätös: Jätelautakunta hyväksyi ehdotuksen.

Muutoksenhaku: Liite 2.